

LIETUVOS KINOLOGŲ DRAUGIJA

Krūvio tolerancijos testo metodiniai nurodymai

1. Tyrimo paskirtis:

1.1. Krūvio tolerancijos testas (toliau Testas) yra būtina sveikatos patikrinimo priemonė siekiant veisti LKD nustatyta tvarka :

- Prancūzų buldogus
- Anglų buldogus
- Bostono terjerus
- Mopsus
- Pekinus

2. Tyrimo objektas ir sąlygos:

2.1. *Visi šunys, kuriems atliekamas Testas, turi būti kliniškai sveiki, vyresni nei 14 mėnesių, paskiepyti, identifikuoti mikroschema. Gyvūnams, kurių amžius atliekant testą mažesnis nei 3 metai turi atlikti pakartotiną testą po 2 metų.*

2.2. *Kai testas įvertintas kaip Neišlaikytas, pakartotinai atlikti testą galima ne anksčiau nei po 6 mėn. Neišlaikius testo 2-ą kartą, perlaikyti testo daugiau negalima. Kai testas yra Nutrauktas, jį galima kartoti bet kada vėliau.*

2.3. Šunys, kuriems neleidžiama atlikti testą:

- šunys su kvėpavimo problemomis
- šunys, kurių kvėpavimo takai buvo operuoti chirurginiu būdu
- sergantys šunys
- kalės, kurioms iki gimdymo liko mažiau nei 30 dienų arba po gimdymo praėjo mažiau nei keturiasdešimt penkios dienos.

Testą atliekantis veterinarijos gydytojas grįsdamas savo patirtimi, nustato ar testas gali būti atliekamas šuniui arba jeigu reikia, jo atlikimas nutraukiamas humaniškumo tikslais.

2.4. Tyrimą atliekantys specialistai:

Atliekant Testą turi dalyvauti mažiausiai vienas LKD patvirtintas atlikti šį Testą veterinarijos gydytojas, kuris nustato jam reikalingų padėjėjų skaičių.

2.5. Testo metu kartu su šuniu vaikšto šuns šeimininkas arba kitas šeimininkų įgaliotas šuniui pažįstamas asmuo. Šuo turi būti su pavadėliu testo atlikimo metu.

2.6. Testo metu gauti klinikiniai duomenys taip pat kaip ir testo rezultatai įrašomi į LKD patvirtintas formas (priedas 1). Šunų krūvio tolerancijos testo protokolas, kurio pirma kopija atiduodama savininkui, antra kopija siunčiama LKD, trečia kopija lieka pas atsakingą veterinarijos gydytoją.

2.7. Pageidautina, kad testas būtų atliekamas patalpoje. Jeigu testas atliekamas lauke, oras turi būti be lietaus. Testo metu šuo turi vaikščioti ten atgal trisdešimties - šimto metrų tiesiąja arba L arba U -formos taku. Tako danga ir vaikščiojimo keliukas turi būti saugūs šuniui.

2.8. Testo metu aplinkos temperatūra turi būti 15-25 °C ribose. Aplinkos temperatūra matuojama ir nurodoma Testo protokole. Laukiamasis kambarys ir vieta lauke, kur šuo vedžiojamas atliekant Testą, turi būti pakankamai toli nuo pagrindinio Testo takelio, kad netrukdytų testuojamiems šunims.

2.9. Testo metu šuo turi eiti arba bėgti ristele, bet ne bėgti ar šuoliuoti galopu. Testą reikia atlikti per nustatytą laiką ir nėra tikslo atlikti greičiau arba ženkliai greičiau nei nustatyta. Atliekantis testą veterinarijos gydytojas arba jo padėjėjas padeda šunį vedusiam asmeniui reguliuoti pasivaikščiojimo greitį.

3. Testo procedūra:

3.1. Patikrinama šuns vakcinacija ir identifikacija prieš testą.

3.2. Šuo apžiūrimas, įvertinama būseną ir galimybė atlikti testą.

3.3. Prieš atliekant testą matuojama šuns temperatūra, pulsas, duomenys surašomi į testo protokolą.

4. Kai šuo pradeda eiti distanciją, įjungiamas laikmatis.

5. Šuo eina Priedo 4 nustatyta distancija pirmyn ir atgal taku vedamas su pavadėliu.

6. Kai šuo praėjo šio dokumento nustatyta distanciją per nustatytą laiką:

6.1. laikrodis sustabdomas ir laikas įrašomas į testo protokolą, taip pat vertinamas BOAS laipsnis, atitinkamai vertinimo instrukcijai (priedas 2), įvertinimas įrašomas į protokolą.

6.2. iš karto atlikus testą matuojama šuns temperatūra ir pulsas įrašant duomenis į testo protokolą.

6.3. Iškart baigus pasivaikščiojimą pradedama matuoti 15 minučių skirtų šuns atsistatymui - atsistatymo laikas.

7. Atsistatymo laiko metu, 15 minučių, šuo turi praleisti su šeimininku arba vedliu toje pačioje patalpoje, kur buvo atliktas testas, bet rekomenduojama šį plotą atitverti, kad sudaryti šuniui ramias poilsio sąlygos. Šuo neturi būti vėsinamas kitaip negu suteikiama galimybė gerti vandenį, išskyrus atvejus, kai testas dėl šuns būsenos yra neišlaikytas arba gyvūnui reikalinga veterinarinė pagalba.

8. Praėjus atsistatymo laikui (15 min.) įvertinamas šuns pulsas, temperatūra, bendras stovis. Rezultatai įrašomi į testo protokolą.

9. Veterinaras surašo rezultatus į testo protokolą iš karto kai jie yra gaunami.

Klinikinis tyrimas prieš testą.

Šunys apžiūrimi veterinarijos gydytojo, patvirtinto Lietuvos kinologų draugijos, kaip galintis atlikti krūvio tolerancijos testą.

Veterinarijos gydytojas įvertina šuns bendrą būseną ir kvėpavimą. Šuo yra diskvalifikuojamas ir neprileidžiamas prie testų, jeigu jo kvėpavimas šiurkštus, atsiranda cianozė ir kūno temperatūra yra aukštesnė negu 39,3 °C arba bendra būseną yra netinkama dėl kitų priežasčių. Visa informacija surašoma į tyrimo protokolą.

Šuns pulsas ir rektalinė temperatūra matuojami ir įrašomi į protokolą.

Nosies stenozės laipsnis vertinamas pagal šio dokumento pirmą priedą ir įvertinimas įrašomas į protokolą.

Šuns viršutinių kvėpavimo takų garsai vertinami prieš testą ir pakartotinai įvertinami pasibaigus pasivaikščiojimui. Įvertinimas įrašomas į testo protokolą.

Taip pat į protokolą įrašomas šuns svoris.

Elgsys testo metu.

Testo metu šuo eina savo įprastu tempu neleidžiant jam pereiti į galopą. Vaikščiojimas vyksta nustatytą takeliu ten ir atgal, šuo vaikšto kartu su šeimininku arba kitu jo įgaliotu asmeniu.

Laikrodis sustabdomas, kada jau praeita nustatyta distancija ir laikas įrašomas į protokolą, tuo pat metu pradedamas matuoti atsistatymo laikas - 15 minučių, po kurių šuo pakartotinai vertinamas (žiūrėti punktą Po testo).

Testas turi būti nutrauktas ir rašomas kaip **Neišlaikytas**, jeigu veterinarijos gydytojas konstatuos, kad šuo turi sunkumų kvėpuoti ir veterinarijos gydytojas matys pavojų šuns sveikatai (pavyzdžiui šilumos smūgis).

Testas yra vertinamas kaip **Neužbaigtas**, jeigu jis buvo nutrauktas dėl kokios nors kitos priežasties nei kvėpavimo takų sindromas ar perkaitimas (pavyzdžiui šlubavimas). Priežastys, dėl kurių buvo nutrauktas testas, įrašomos į testo protokolą.

Jei testo metu veterinarijos gydytojas seka per didelį šuns susijaudinimą arba išsiblaškimą, testas gali būti **nutrauktas** be šuns įvertinimo.

Viršutinių kvėpavimo takų respiratoriniai garsai pakartotinai įvertinami pasibaigus distancijai ir yra įrašomi į protokolo formą.

Po testo:

15 minučių atstatomasis periodas prasideda iš karto kaip baigiamas pasivaikščiavimas. Atsistatymui pasirenkama vieta, ten pat kur buvo vaikščiavimo testas kartu su šeimininku ir atskirta, kad būtų pakankamai ramiai pagal galimybes.

Šuns kūno temperatūra matuojama iš karto po pasivaikščiavimo, kad įsitikinti, jog šuo nekenčia nuo perkaitimo. Jeigu temperatūra yra pakilusi daugiau negu 39,5 °C laipsnių, testas laikomas **Neišlaikytu**. Testas nutraukiamas, ir šuniui pagal poreikį turi būti suteikta pirmoji veterinarijos pagalba.

Šuns klinikinis BOAS laipsnis vertinamas remiantis šiuo dokumentu (Priedas 2), įrašant įvertinimą į testo protokolą.

Po atsistatomojo periodo.

Šuns pulsas ir kūno temperatūra pakartotinai matuojami po atsistatomojo periodo ir taip pat vertinama šuns bendra būseną (kuri turi būti normali). Pagal tai veterinarijos gydytojas įvertina ar šuo atsistatė į savo pirminę būseną ir informaciją apie tai įrašoma į protokolo formą.

Testo rezultatai:

Testo rezultatai grindžiami šuns pasirodymu ir/ar klinikiu vertinimu. Rezultatus vertina testui vadovaujantis veterinarijos gydytojas. Testo atlikimo laikas yra pateiktas šio dokumento Priedas 4. Veterinarijos gydytojas įrašo rezultatus į protokolo formą:

„Išlaikytas“

- praėjo 1000 metrų ne ilgiau nei per 12 minučių (arba 800 metrų per 10 minučių) ir pilnai atsistatė į normalią fizinę būseną praėjus 15 minučių atsistatymo periodui. (Pekinams - jei praėjo 300 m. per 10 min.)
- šuns kūno temperatūra neturi būtina grįžti iki tos, kuri buvo iki testo ir/ar jeigu šuns būseną yra visiškai normali ir veterinarijos gydytojas mano, kad šuo yra atsistatęs nuo atliktų pratimų.

„Testas Neišlaikytas“

- Veterinarijos gydytojas priima tokį sprendimą, kai registruoja tokias patologijas, kaip dispneja, cianozė arba kūno temperatūra yra per didelė (virš 39,5 laipsnių).

- Veterinarijos gydytojas nutraukia testą dėl minėtų simptomų, nes tai yra tolygu respiratorinei kvėpavimo takų sindromo simptomatikai.
- Šuo negali įvykdyti testo per nustatytą laiką arba neatsistato per 15 minučių atstatomąjį laiką.

„Nutrauktas“

- Veterinarijos gydytojas aptinka kitas matomas patologijas ar susirgimus, kurie yra nesusiję su kvėpavimo takais arba hipertermija, kurie maišo šuniui atlikti testą arba humaniškumo tikslais, testas turi būti sustabdytas ir neatliktas iki galo dėl šių priežasčių.
- Kai testas nutraukiamas šeimininkų arba vedlio prašymu.

Priedai:

1. Priedas 1: LKD patvirtintos formos testo protokolo forma lietuvių anglų kalbomis
2. Priedas 2: nosies STENOZĖS vertinimo lentelė.
3. Priedas 3 : BOAS (brachicefalų obstruktyvaus kvėpavimo takų sindromas) vertinimo lentelė pagal klinikinius apžiūros rezultatus.
4. Priedas 4: lentelė su konkrečia kiekviena veisle, skirta testo distancija ir jų atlikimo laiku.

Sudarė Doc. Dr. Jakov Šengaut (Vilnius 2020-06-01)

Metodika paruošta pagal žemiau pateiktu literatūros šaltinių informacija ir harmonizuota su Estijos Kinologijos organizacijos testo metodika.

Panaudoti šaltiniai :

1. University of Cambridge BOAS Research Group publikuota informacija (<https://www.vet.cam.ac.uk/boas>) 2020-06-01;
2. Guideline for walk tests (Approved by the Board of the Finnish Kennel Club on 15.12.2016. Valid as of 15.12.2016);
3. Organisation of a walk test (The Finnish Kennel Club, Scientific Commission (JTT) 13.12.2016. Updated 13.6.2017);
4. Kaimio M, Schildt K, Mölsä S, Morelius M and Rajamäki MM2017 Comparison of submaximal exercise test results and severity of brachycephalic obstructive airway syndrome in the English Bulldog. The Veterinary Journal 219: 22-26. <https://doi.org/10.1016/j.tvjl.2016.11.019> Lilja-Maula L, Laurila HP, Syrjä P, Lap
5. Conformational risk factors of brachycephalic obstructive airway syndrome (BOAS) in pugs, French bulldogs, and bulldogs (Nai-Chieh Liu at all, PLOS ONE | <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0181928> August 1, 2017).